18/ip

Anders Österlin

Utan titel
Screentryck 347x440 mm

Anders Österlin är född 1926 i
Malmö, bosatt i Limhamn.
Redan 1943 anställdes den

unge Österlin som tecknare vid
Skånska Litografiska AB i Malmö,
och året därpå hos Åkerlund &
Rausing i Lund. Han får den tio
år äldre C. O. Hultén som kollega
och genom denne kommer han i
kontakt med den moderna
konsten. Vid mitten av 40-talet
växer Imaginistgruppen fram
kring C. O. Hultén, Max Walter
Svanberg och Anders Österlin.
1947 ansluter sig Gösta Kriland -
och året innan hade Österlin
genom Hultén lärt känna Asger
Jörn.

1947 reser Österlin och Hultén till
Paris där de tar kontakt med
Victor Brauner, Jacques Hérold,
Fernand Leger, André Breton och
Jean-Paul Riopelle. De fortsätter
till Bern, där A.Ö. får möta Paul
Klees konst i original.
1950 slutar Österlin på
Rausings, går över till Svenska
Telegrambyrån, och det legend-
ariska design/reklamsamarbetet
med John Melin börjar. Kanske
blir utformandet av Moderna
Museets grafiska profil teamet
M & Ö:s mest spektakulära fram-
gång, men samarbetet blir succé-
artat, inte minst internationellt.

Viktigare utställningar:
Skånsk Avantgardekonst, Malmö
Museum 1949, Surrealistisk
manifestation, Calerie Aleby,
Stockholm 1949, La Louviére,
Liége: COBRA 1950, Modern
konst i hemmiljö, Stockholm,
Imaginisterna 1951, Malmö
museum: Imaginisterna + Victor
Brauner, Wifredo Lam, C.-H.
Pedersen 1952, Caleria il Numera,
Florens: Hultén, Svanberg,
Österlin 1953, Galerie de Baby-
lone, Paris: Hultén, Svanberg,
Österlin 1953, Skånska konst-
museum, Lund: Imaginisterna
(Hultén, Kriland, Österlin) 1954,
Galerie Colibri, Malmö (separat)
1955, Färg och Form, Stockholm
(sep.) 1960, Galleri 54, Göteborg
(sep.) 1963, Galerie la Roue, Paris
(sep.) 1964, Galerie Pierre,
Stockholm (sep.) 1965, Skånska
konstmuseum, Lund: Imaginist-
erna jubileumsutställning 1967,
Konsthallen, Lund (sep.) 1970,
Hotel de Ville, Bryssel: COBRA
48,51,74 1974, Galleri Glemminge,
Glemmingebro 1974, Musée d'Art
Möderne de la Ville de Paris:
COBRA 7948-571983, Malmö
Konsthall: COBRA - Karel van
Stuijvenbergs samling 1986,
Centre Culturel Suédois, Paris
(sep.) 1988, Malmö Konsthall:
A.Ö. retrospektivt 1995.

I 2002 års portfölj från
Föreningen för Grafisk Konst
ingår screentryck Utan titel
347x440 mm.
Tryckt av Bill Greitans, Malmö.

Redan tidigt, på 50-talet, sa Anders Österlin
i en intervju:
- Jag söker en så sammansatt bild som
möjligt. Sammansatt av ett oändligt antal
känslor eller attityder: komik, lust, smidig-
het, glädje, klumpighet, vila, gripenhet,
mjukhet, rörelse osv. Alla flätade
inne i varandra och därigenom
utgörande en enhet, en substans.
Denna substans sovrad, ordnad
och förvandlad genom material-
ets krav och begränsning utgör
bilden.

Den skiktade bilden, flätver-
ket, är utmärkande i Anders Ös-
terlins hela konstnärskap, från
det slutande 40-talets figurativa/
imaginistiska bilder, fram till
de ibland landskapsliknande
abstrakta kompositionerna 50 år
senare. Någon gång kan motivet
framstå som en genomskuren
bergyta, blottade avlagringar och
geologiska förvandlingar. Så föl-
jer en period då hårda och mjuka
former samarbetar med mätinstrument i ett
slags vresig motorik. Hela tiden spelar tek-
niken - måleri respektive screen - den cen-
trala rollen för utformningen av 'motivet'. I
bildens botten kamningar och ristningar,
runda avtryck (av burklock t. ex.). Så lasyrer,
lager på lager, som understryker och blott-
lägger vissa detaljer och strukturer, och som
täcker över andra.

Figurationerna kan upplevas som ett
mellanting mellan cellformer och mått-
stockar, rörliga av egen kraft och kanske av-
lägset släkt med barkborrens larver och
andra vägröjare i trädstammarnas inre. Eller
som den rinnande ytan på en mångstruktu-
rerad vägg efter ett regnväder. I likhet med
klippväggarnas avlagringar bär bilderna
vittnesmål om förvandlingar under en lång
följd av år.
Serigrafin, screentrycket, möjliggör ett
liknande arbetssätt, med vackert genom-
arbetade ytskikt lagda över varandra. Efter-
som det inte går att blanda färger när man
trycker screen, måste varje färgton läggas
separat. Bladet får torka, och ny färg kan
därefter läggas på. Liksom var fallet i olje-
målningarna så möjliggör serigrafin ofta

mästerliga, koloristiskt skimrande resultat,
där tryckets skiktade bild låter ana bakom-
liggande strukturer.
Vid mitten av 70-talet beskrev Beate

Sydhoff entusiastiskt detta Anders Österlins
tillvägagångssätt: »Vad som intresserar mig
särskilt mycket i hans målningar är det som
inte är särskilt tydligt, nämligen spåren. Det
är dessa egenartade vägar ... som skapar en
'karta' av hemlighetsfullt liv ... Den sortens
'karta' finns kanske i många målares verk,
men Anders Österlin låter den få en aktiv
del i formen, han räknar med det obekanta
som med något (skenbart) bekant. Mål-
ningen blir de okända folkens hemlighets-
fulla maskin i det obekanta landet. Låt oss
gå dit.«
Under hela sitt liv har Österlin om och
om igen återkommit till grafiken - träsnitt,
litografi och etsningar - men det är inom
screentrycket som han har nått längst.

Ragnar von Holten

Konstnär och författare